

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKETLER VE ENDEKSLER
MÜDÜRLÜĞÜ

2020 4. ÇEYREK

TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI

Yönetici Özeti

Bankaların 2020 yılının dördüncü çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile 2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi sonuçları incelendiğinde⁽¹⁾,

2020 yılının dördüncü çeyreğinde, bankaların işletmelere kullandırdıkları kredilerden, uzun vadeli kredi ve yabancı para cinsinden açılan kredi standartlarında sıkılaşma meydana geldiği, diğer kredi türlerinde standartların büyük oranda aynı kaldığı gözlenmektedir. Bireysel krediler için standartların konut ve taşıt kredi türlerinde aynı kaldığı, diğer bireysel kredilerde ise gevşetildiği görülmüştür. 2021 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, işletme kredilerinde, uzun vadeli kredilerde standartların sıkılaşacağı, diğer kredi türlerinde büyük oranda aynı kalacağı yönündedir. Bireysel kredilerde ise beklenti, konut ve taşıt kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı, diğer bireysel kredilerde ise standartların sıkılaşacağı yönündedir.

Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, 2020 yılının dördüncü çeyreğinde, işletme kredilerinden küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen kredilere ve Türk Lirası cinsinden açılan kredilere talebin arttığı, uzun vadeli krediler ile yabancı para cinsinden açılan kredilere talebin ise azaldığı görülmüştür. Bireysel kredi türlerinde konut ve diğer bireysel kredi taleplerinde azalış başlarken, taşıt kredilerinde ise artış devam etmiştir. 2021 yılının ilk çeyreğinde, yabancı para cinsinden açılan krediler ve uzun vadeli krediler hariç diğer tüm işletme kredilerinde talebin artması, tüm bireysel kredilerde ise talebin azalması beklenmektedir.

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın dördüncü çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaştığı, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşediği görülmektedir. 2021 yılının ilk çeyreğine ilişkin beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında sıkılaşmanın, yurt dışı fonlama koşullarında ise gevşemenin devam edeceği yönündedir.

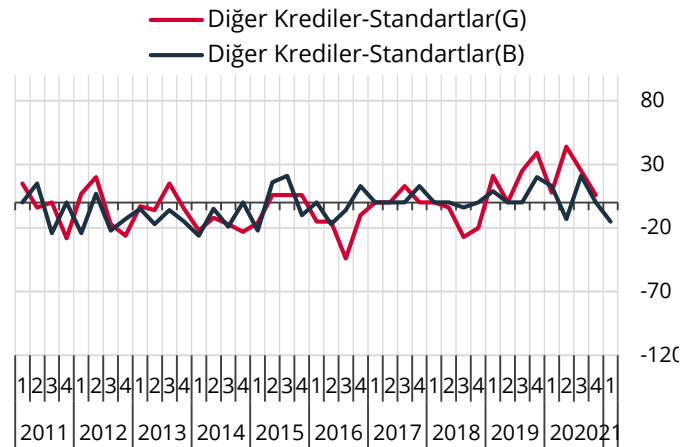
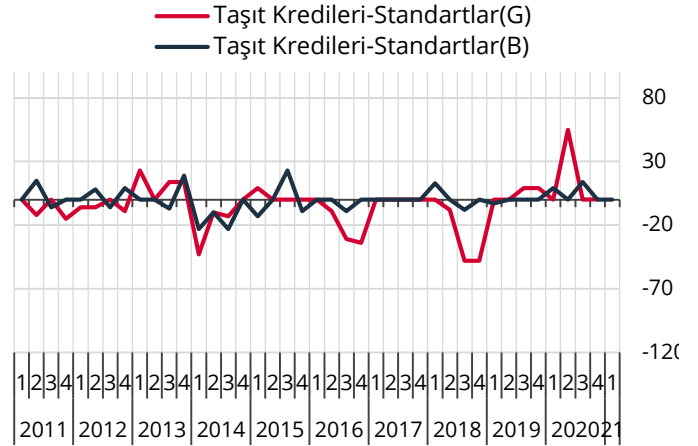
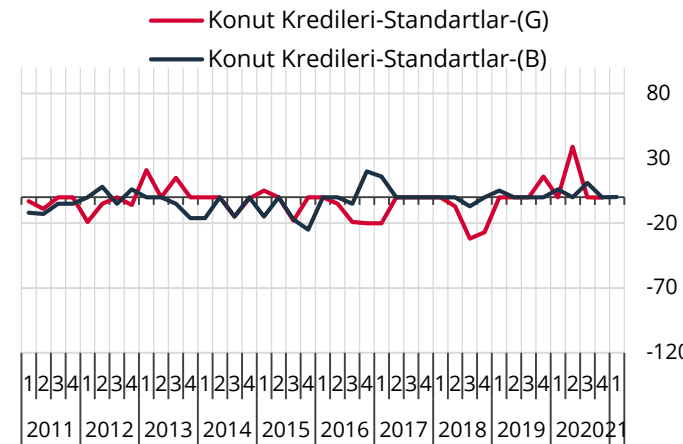
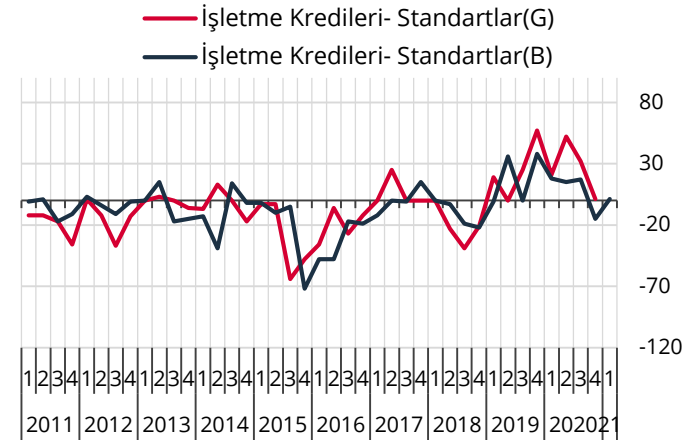
⁽¹⁾ 2020 yılının dördüncü çeyrek dönemine ilişkin Banka Kredileri Eğilim Anketi, 14 - 25 Aralık 2020 tarihleri arasında uygulanmıştır.

I. Kredilere Uygulanan Standartlar

- 2020 yılının dördüncü çeyreğinde, bankaların işletmelere kullandırdıkları kredilere uyguladıkları standartlar geçen dönem beklentileri ile kıyaslandığında, uzun vadeli krediler dışında beklenen sıkılaştırmanın gerçekleşmediği görülmektedir. Standartları gevşetici yönde etkileyen tek faktör diğer bankaların rekabet baskısı olurken, genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm ve bankanın likidite pozisyonu standartları sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. 2021 yılının ilk çeyreği için bankaların beklentisi, uzun vadeli kredilerde standartların sıkılaşıcağı, diğer kredi türlerinde büyük oranda aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

Grafik 1. Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma),
(Gerçekleşme (G), Beklenti (B))

Not: "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir.

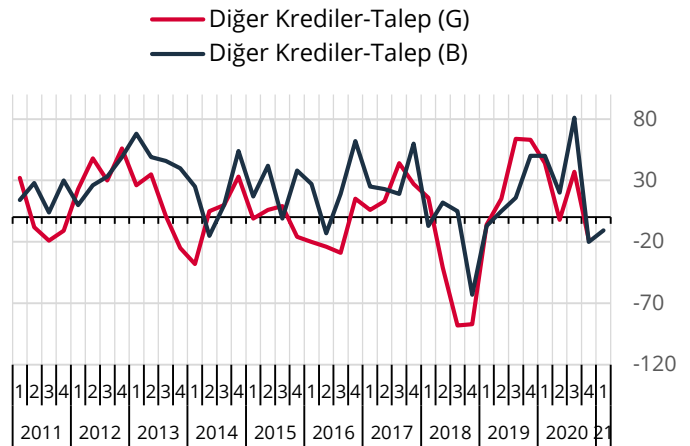
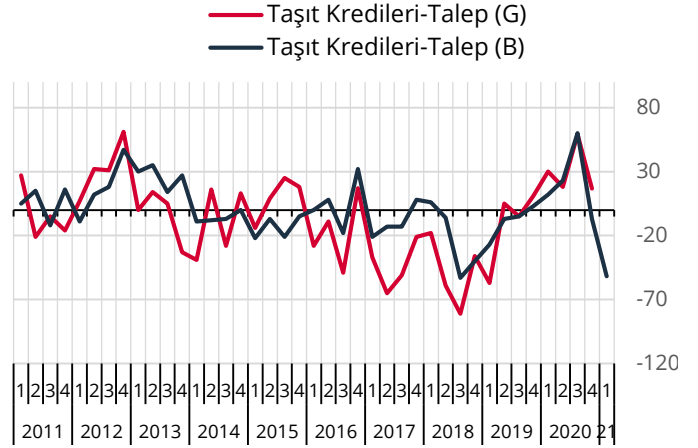
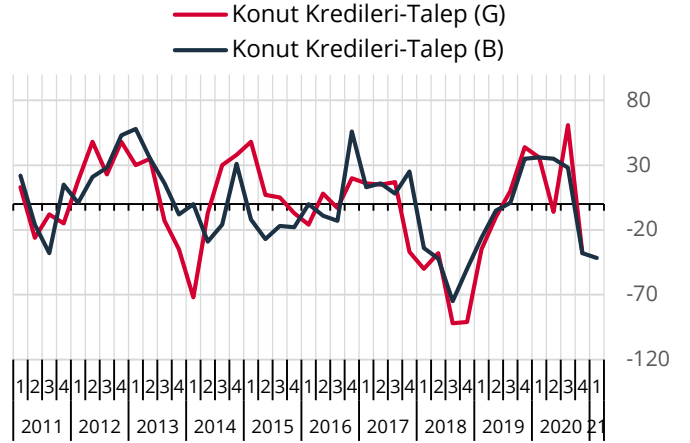
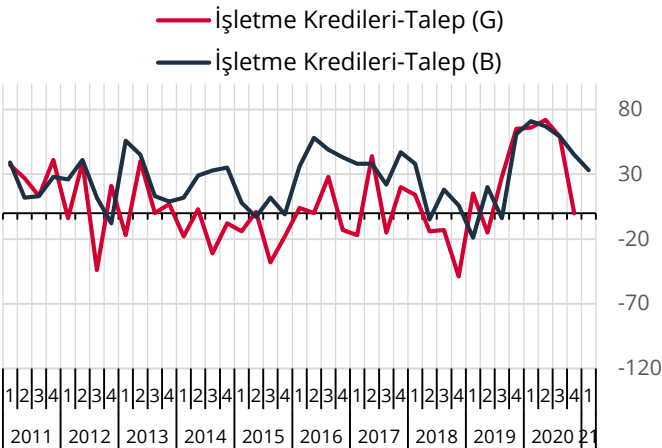
- Bireysel kredilere uygulanan standartların değişimi incelendiğinde; standartların konut ve taşıt kredi türlerinde temelde aynı kaldığı, diğer bireysel kredilerde ise gevşediği gözlenmektedir. Konut kredilerinde genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, emlak piyasasına ilişkin beklentiler ve fon maliyetleri/bilanço kısıtlamaları standartları sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. Taşıt ve diğer bireysel kredilerde genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler, tüketicilerin kredi itibarı ile talep edilen teminatlarla ilişkin riskler standartları sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. Konut ve taşıt kredilerinde standartları gevşetici yönde etkileyen faktör bulunmazken, diğer bireysel kredilerde diğer bankaların rekabeti standartları gevşetici yönde etkilemiştir. 2021 yılının ilk çeyreği için beklentiler, konut ve taşıt kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı, diğer bireysel kredilerde ise standartların sıkılaşıcağı yönündedir (Grafik 1).

II. Kredi Talepleri

- İşletmelerin banka kredilerine olan talebi incelendiğinde, küçük ve orta ölçekli işletmelere verilen kredilere, kısa vadeli kredilere ve Türk Lirası cinsinden açılan kredilere olan talepte artış olduğu, uzun vadeli krediler ve yabancı para cinsinden açılan kredilere talepte ise azalış olduğu görülmüştür. Bireysel kredi türlerine olan talep incelendiğinde, konut ve diğer bireysel kredi taleplerinde azalış başlarken, taşıt kredilerinde artış devam etmiştir. 2021 yılının ilk çeyreğinde, yabancı para cinsinden açılan krediler ve uzun vadeli krediler hariç diğer tüm işletme kredilerinde talebin artması, tüm bireysel kredilerde ise talebin azalması beklenmektedir (Grafik 2).
- İşletmelere verilen kredilerde, borcun yeniden yapılandırılması, stok artırımı ve işletme sermayesi, satıcıların peşin alımlarda uyguladığı iskonto ve kolaylıklar, alternatif finansman kaynakları ve birleşmeler/satın almalar ve yeniden yapılanma talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olurken, sabit yatırım talebi azaltıcı yönde etkileyen faktör olmuştur (Grafik 3).
- Bireysel kredi türlerinden konut kredisi talebini etkileyen faktörlere bakıldığında talebi artırıcı yönde etkileyen faktör bulunmazken, finansman ihtiyaçları ve alternatif finansman kaynaklarının talebi azaltıcı yönde etkilediği gözlenmektedir (Grafik 3).
- Taşıt kredilerinde, taşıt piyasasına ilişkin beklentiler talebi olumlu yönde etkileyen tek faktör olurken, taşıt alımı dışındaki tüketim harcamaları, diğer bankalardan sağlanan krediler, krediler üzerindeki vergi ve benzeri yükler ile tüketici güveni talebi azaltıcı yönde etkilemiştir (Grafik 3).
- Diğer bireysel kredilerde, talebi artırıcı yönde etkileyen faktör bulunmazken, finansman ihtiyaçları ve alternatif finansman kaynakları talebi azaltıcı yönde etkilemiştir (Grafik 3).

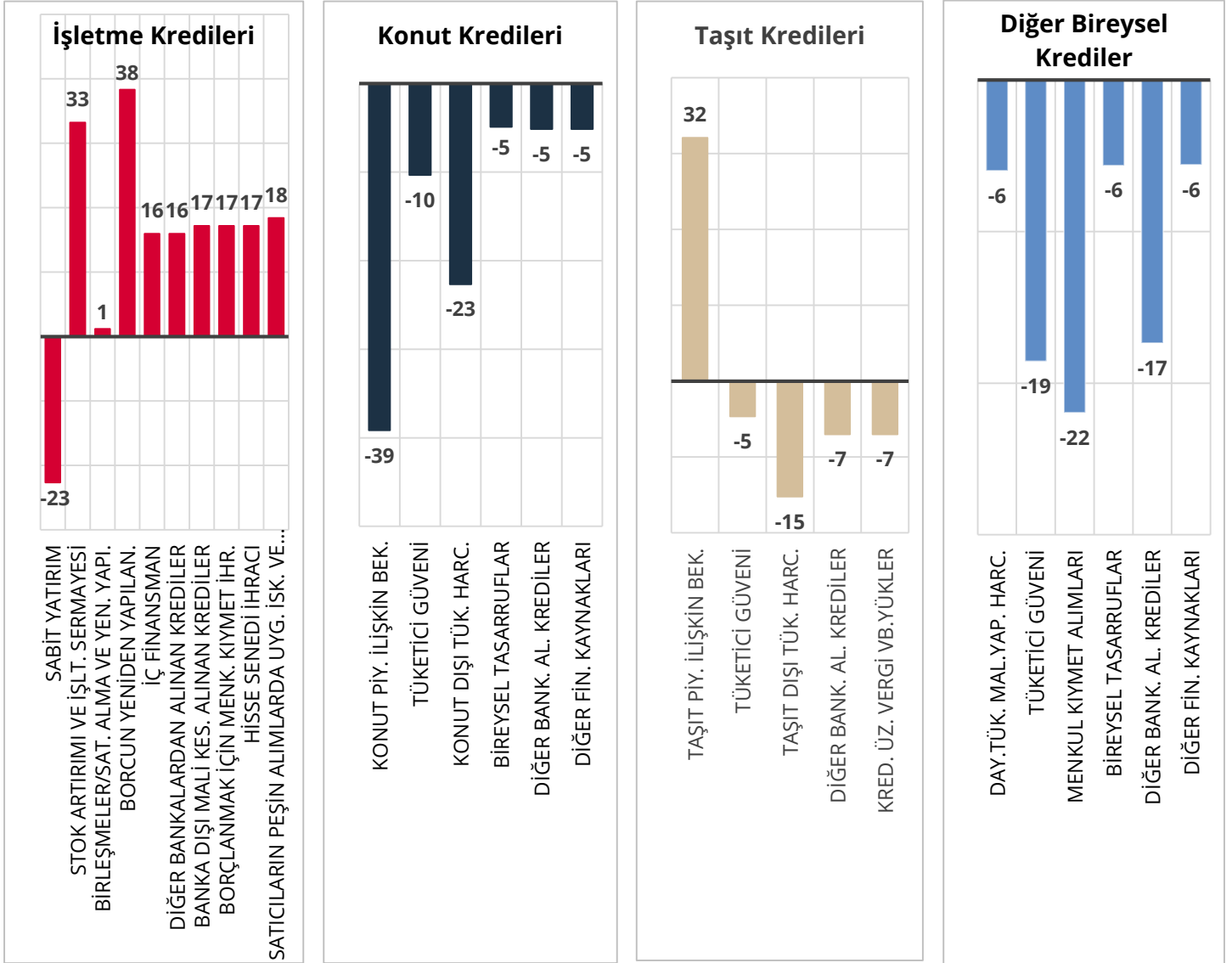
Grafik 2. Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Artış, <0; Azalış)
(Gerçekleşme (G), Beklenti (B))

Grafik 3. Kredi Talebini Etkileyen Faktörler (Net Değişim Yüzdeleri)

(>0; Artırıcı Etki, <0; Azaltıcı Etki)

III. Kredi Koşul ve Kuralları

İşletmelere kullanılan kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; daha riskli krediler ve ortalama krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı gözlenmektedir. Teminat ihtiyacı, kredi sözleşmesi özel koşulları, kredi ya da kredi limitinin büyüklüğü ile faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kurallar sıkılaştırılırken, vadeye ilişkin koşul ve kuralların gevşetildiği görülmektedir.

Konut ve diğer bireysel kredilere uygulanan koşul ve kurallara bakıldığında; konut ve diğer bireysel kredilerde daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı gözlenmektedir. Taşıt kredilerinde ise ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının azaltıldığı görülmektedir. Teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kurallar bütün bireysel kredi türlerinde sıkılaştırılırken, vadeye ilişkin koşul ve kuralların taşıt ve diğer bireysel kredilerde sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. Fonlama Koşulları

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; 2020 yılının dördüncü çeyreğinde yurt içi fonlama koşullarının sıkılaştığı, yurt dışı fonlama koşullarının ise gevşediği görülmektedir. Yurt dışı fonlamaya ilişkin diğer koşul ve kurallar ile yurt dışı fonlama maliyeti, yurt dışı fonlama koşullarını gevşetici yönde etkilemiştir. 2021 yılının ilk çeyreği için beklentiler, yurt içi fonlama koşullarında sıkılaşmanın, yurt dışı fonlama koşullarında ise gevşemenin devam edeceği yönündedir (Grafik 4).

Grafik 4. Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları

(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaşma)

